

FREMTIDS
FABRIK

UNGE STEMMER

Dokumentarisk undersøgelse blandt unge i Lyngby-Taarbæk – med henblik på at gøre unges stemmer tydelige og vigtige i forbindelse med udformningen af ny strategi for ungeinddragelse

A group of young people are sitting on the floor in a room with a red wall and a patterned wall. They are looking towards the camera. The room has a modern, industrial feel with a large window or glass wall in the background.

Unge Stemmer er udarbejdet af Fremtidsfabrik for Lyngby-Taarbæk Kommune. Fremtidsfabrik har arbejdet selvstændigt med analyser af de 10 fortællinger.

Profiler for de 10 fortællinger er udvalgt i samarbejde med Lyngby-Taarbæk Kommune.

TAK TIL

De 10 unge, der har indvilliget i at fortælle deres historier - tak for tilliden! uden jer kunne projektet ikke være blevet til noget.

Også en stor tak til Ungerådet og Fælleselevrådet, som har været en hjælp i løbet af processen - og tak til alle de øvrige unge som vi har talt med i arbejdet med podcasts såvel som analyser.

Sidst men ikke mindst tak til Lyngby-Taarbæk Kommune for tilliden og modet til at tage unge med ind i beslutningsprocesserne.

ANONYMITET

Vi har bestræbt os på at komme så tæt på virkeligheden som muligt i rapporten. Det har dog været nødvendigt at ændre enkelte af navnene på de unge som deltager i podcasts.

Det har vi gjort af hensyn til de unge selv, og fordi vi mener det er fortællingen snarere end den enkelte person, der er vigtigt at få frem.

INDLEDNING

Kære politikere i Lyngby-Taarbæk Kommune

Vi håber, at vi med vores undersøgelse og rapport kan bidrage med at vise jer nogle af de fantastiske muligheder, der ligger i at skabe løsninger sammen med unge mennesker. Det er det som vi i Fremtidsfabrik arbejder med til daglig, og det vi brænder allermost for.

Det er selvfølgelig klart, at jeres opgave som kommune er at levere service til borgerne. Der er en lang række "skal-opgaver" og en masse lovgivning og rammer, som jeres arbejde må holde sig indenfor. Men det til trods, så er det vores erfaring, at relationen til borgerne - i dette tilfælde relationen til de unge i jeres kommune - gør en verden til forskel.

Målet med Unge Stemmer er derfor at give jer ti konkrete møder med unge fra jeres eget område, og gennem disse møder en række perspektiver på, hvordan det er at være ung i Lyngby-Taarbæk Kommune - hvad der betyder noget og hvilken form for inddragelse og medbestemmelse, der er behov for.

Vi ønsker med oplægget her at tegne nogle muligheder, men vi vil ikke komme med en vurdering af, hvad I bør arbejde videre med. Virkeligheden er, at der er langt flere ønsker og behov, end der er ressourcer, og at I må prioritere mellem disse. Vores mål med rapporten her er at bidrage til, at I kan prioritere på et grundlag, der kommer så tæt på kommunens unges virkelighed som muligt.

Mvh

Jonas og Tanja
Fremtidsfabrik

DISPOSITION

Metode	5
De 10 podcasts	6
Introduktion - Ungdomskultur 2020 er polariseret	8
Tendens matrix	
1 Aktivisme - klima + køn	13
2 Digitale fællesskaber	18
3 Præstationskultur / ensretning	21
4 Lyngby som ungdomsby + festkultur	23
5 Udenfor systemet - skolevægning + psykisk sårbarhed	26

METODE

Formålet med projektet har været at "aktivere de unges stemmer" i Lyngby-Taarbæk Kommune. Vi har valgt at tage dette helt bogstaveligt ved at lade ti unge være centrum for hver en podcast episode, hvor man kommer helt tæt på deres liv og hverdag.

For at sikre at de rigtige unge og dermed perspektiver er kommet med i undersøgelsen gennemførte vi en proces, hvor vi inddrog ca. 20 centrale aktører på ungeområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune gennem en temadag. På baggrund af temadagen kunne vi identificere en række erfaringer fra arbejdet med unge i kommunen. Disse erfaringer har været et væsentligt input.

En andet vigtigt redskab i rekrutteringen har været at gøre os bekendt med ungdomskulturen i området. Vi har besøgt skoler, foreninger, cafeer, ungeråd, butikker og storcentre samt drukket kaffe hos såvel Microsoft som på Lyngby Bibliotek.

Vi har også støttet os til vores eksisterende viden om ungdomskultur og tendenser, som vi har opbygget gennem et årtis arbejde med unge og co-creation samt til vores netværk af unge, der har vist sig at være en stor hjælp i forhold til at rekruttere de rigtige deltagere.

Udvælgelsen af de ti deltagere er således sket på baggrund af en samlet vurdering - og på baggrund af forinterviews med mere end dobbelt så mange unge.

De centrale indsigter til projektet kommer primært fra interviews med de ti deltagere. Men som sagt har arbejdet med at finde disse deltagere også betydet, at vi har bevæget os bredt rundt i kommunen, har fået en masse samtaler med unge såvel som professionelle og på den måde har haft lejlighed til at danne os et indtryk af, hvad det vil sige at være ung i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Disse indtryk og den store velvilje til at hjælpe os godt på vej, som vi har mødt gennem hele projektet, har været afgørende for det endelige resultat.

UNGE STEMME

Omdrejningspunktet i undersøgelsen er 10 fortællinger om ungdomsliv i Lyngby-Taarbæk Kommune. Fortællingerne er udgivet som podcast.

Scan koden herunder eller gå til:
www.fremtidsfabrik.dk/ungestemmer

1. MADS - HACKSCHOOLER

Mads besluttede sig for, at han ville arbejde med film, og ikke tage en uddannelse, efter han droppede ud af 2g. Han arbejder i dag som produktionsleder på film- og tv-projekter.

2. MARIE - DEN ENGAGEREDE

Marie er meget engageret og formand for fælleselevrådet – hun går i 9. klasse. Hun er meget optaget af at give unge mere indflydelse – men ikke kun på den gammeldags måde med afstemninger – det sker via engagement.

3. ELLA - DROPPET UD AF SKOLEN

Ella voksede op i Lyngby, men fik i 7. klasse OCD-symptomer. Dette udviklede sig gradvis og blev mere alvorligt. Hun endte med at melde sig syg fra skolen, hvilket endte med to år uden skolegang.

4. MONICA - DTU STUDERENDE

Studerer til civilingeniør i Medicin og Teknologi på DTU, og har netop færdiggjort sit speciale hos Novo Nordisk. Synes der er et pres for at være på en bestemt måde – i uddannelse og i samfundet. Der burde være mere plads til forskellighed og personlighed – både i studiemiljøet på DTU og i uddannelse generelt.

5. MALTHE - GAMER

Går i 8. klasse og har stor erfaring med gaming – særligt World of Warcraft. Drømmer om at leve af gaming på den ene eller anden måde.

6. MATHIAS - HÅNDVÆRKER

Mathias er ved at uddanne sig til elektriker – han brænder for sit fag, og har vidst at han ville være elektriker siden han var 10 år gammel. Han oplever dog mange fordomme om hans valg, særligt i møder med jævnaldrende – der er det som om folk slet ikke forstår at man kan vælge en håndværksuddannelse frivilligt.

7. ANDREA - MØDET MED SYSTEMET

Er flyttet til Lyngby for ca. 1,5 år siden. Har en fortid med misbrug siden hun var 13 år, men er clean i dag. Oplever at have været kastebold i systemet – men er blevet godt behandlet i Lyngby.

8. LUNA - FEST OG FRITID

Luna går i 9. klasse, og er en aktiv del af den gruppe, der kalder sig "Furesø Gang". Det er slang for dem, der arrangerer de sociale events ved Furesøen. Fester betyder meget for unges fritidsliv, og Luna har fingeren på pulsen med, hvad der sker.

9. ÆKABGIS

Ækabgis betegner sig selv som aktivist – hun kæmper for mere magt og fokus på børn og unges meninger – fordi det er børnene der er vores fremtid. Ækabgis kommer ikke fra Lyngby, men hun er en af initiativtagerne bag Børnemagt, har været med i Fridays For Future demonstrationerne siden begyndelsen – hun er billedet på en ny generations politiske engagement.

10. JULES

Jules er en del af festmiljøet i Lyngby. Han fester temmelig hårdt igennem til diverse privatfester. En vigtig del af dette miljø er stoffer, som der er rigeligt af i miljøet.

INTRODUKTION: UNGDOMSKULTUR 2020 ER POLARISERET

Det kan være svært, at finde et prædikat, som kan beskrive nutidens generation af unge. Vi ser nemlig en ungdomsgeneration, der er enormt polariseret. Det er den samme polarisering, som vi ser bredt i befolkningen, når vi kigger på sundhed, økonomi og uddannelse. Mens unge i dag uddanner sig som aldrig før, så ser vi en stor del af unge, nemlig 20 pct., som ikke får en ungdomsuddannelse. Mens unge dyrker sundhed - både egen sundhed og klimaets, som aldrig før - ja, så ser vi en stigning i antallet af unge, som er svært overvægtige og inaktive. Mens nogle unge klarer sig hurtigere og bedre gennem uddannelsessystemet, så ser vi en stigning i antallet af unge med skolevægring. Mens nogle unge finder modet til at frigøre sig fra køn som prædikat, så sidder andre unge fast i fastlåste kønsroller og lader sig begrænse af disse.

I de følgende afsnit vil vi gennemgå nogle af de tendenser, som vi ser lige nu blandt unge. Tendenser som i nogle tilfælde går i vidt forskellige retninger, men som alle har det tilfælles, at enhver kommune, som ønsker det gode liv for unge, bør kende til dem - og forholde sig til dem.

Ungdomslivet er kontrastfyldt - men en ting gør sig, ifølge os i Fremtidsfabrik, gældende for langt de fleste unge i dag, på tværs af kulturelle og socioøkonomiske forskelle: De har en udpræget empati og solidaritet, en social forståelse om man vil. De er medmennesker, som både kan og vil hjælpe deres kammerater.

Det er samtidig en generation af unge, som er har været vant til at blive taget med på råd gennem hele deres opvækst. Det forventer de også i mødet med det kommunale system som I repræsenterer. Det betyder, at hvor det at inddrage unge i beslutningsprocesser for år tilbage var et muligt tilvalg, så er det i dag i stigende grad et krav fra unge at blive taget med på råd - det er ikke et tilvalg, men en fundamental del af at drive en offentlig virksomhed.

Opgaven for os voksne bliver derfor at opstille nogle rammer, indenfor hvilke deres generøsitet kan få frit spil. I Fremtidsfabrik arbejder vi med co-creation. Co-creation betyder involvering. I dette projekt ønsker vi at arbejde med bæredygtig co-creation. Vi ønsker at se på, hvordan vi kan skabe rammerne for, at de stærke unge bidrager til at løfte de svage unge. Dette vil vi vende tilbage til i vores anbefalinger.

BÆREDYGTIG CO-CREATION

Fremtidsfabrik har gennem 10 år arbejdet med metoder til co-creation sammen med unge. Vores erfaring med dette felt spænder derfor over en lang række forskellige projekter i såvel offentligt som privat regi.

Som sagt ser vi, at ungdommen i dag er meget polariseret. Derfor er det særligt vigtigt at have fokus på, hvordan denne polarisering kan brydes eller i hvert fald udfordres. Vores erfaring er, at dette kan lykkes, men at det kræver et realistisk blik på de sociale grupperinger og forskellige typer af engagement hos unge.

Vi ser desværre ofte, at projekter der ser gode ud på papiret mislykkes i prak-

Faktaboks

Vi har arbejdet med en række projekter, hvor co-creation sammen med unge har været omdrejningspunktet.

Gråzoner

Er et projekt, der havde til formål at inddrage unge skoleelever og gymnasieelever i selv at beskrive og finde løsninger på de digitale gråzoner som de oplever i deres hverdag. Projektet var udviklet for RedenUNG og er fortsat en del af deres formidlingsarbejde.

OK på nettet

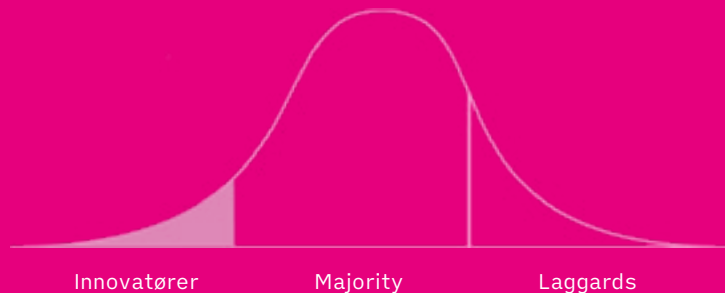
Er et projekt udviklet for Red Barnet, hvor vi undersøgte sårbare unges brug af IT og sociale medier. Med udgangspunkt i en række co-creation workshops udviklede vi et simpelt computerspil og en række læringsaktiviteter, der bidrager til bedre digital dannelse.

Ungdomsværn

Er et projekt udført for Børnehjælpsdagen og Danske Bank, hvor skoleklasser kunne deltage ved at indsamle penge til anbragte børn. Hver klasse fungerede som et kampagneteam med forskellige jobfunktioner og opgaver. Kun elevernes egen fantasi satte grænser for, hvad der var muligt.

Ønsker du at læse mere om Fremtidsfabriks erfaringer med co-creation, så er her et link til et udsnit af vores bog, Generation Z, Ud af en Neondrøm - Læs bogen her ([link](#))

Faktaboks: Diffusion of Innovations

Modellen er oprindeligt udviklet af sociologen Everett Rogers i forbindelse med, at han i efterkrigstiden arbejdede med at udbrede nye farming teknologier i det amerikanske landbrug. Han noterede bøndernes forskellige reaktioner på disse nye teknologier og fandt et mønster, der sidenhen har vist sig at være det samme for langt de fleste trends, tendenser eller teknologier, der bevæger sig gennem en befolkningsgruppe.

Modellen beskriver (lettere forsimplet), at tendenser først bliver taget op blandt et lille segment af såkaldte innovatører. Innovatørerne er dem, som er motiverede af at være med på de nyeste trends og tilsvarende dem, der har en særligt høj risikovillighed. Innovatørerne spørger ikke, om det kan betale sig, de er optagede af potentialet - hvad det kan blive til i fremtiden.

Innovatørerne er det segment, som inspirerer det langt større majority segment. Det er det segment, som sidder på magten kan man sige. De er ikke lige så sultne efter udvikling som innovatørerne, og de har typisk mere at miste. Hvor innovatørerne er dem, som kommer med inspiration, så er majority gruppen dem, som rummer nøglen til at udbrede denne inspiration. For majority segmentet er det vigtigt, hvad de konkret kan få ud af at gå med på en tendens her og nu. Hvad er der i det for mig?

Sidst men ikke mindst, så beskriver modellen et såkaldt laggard segment. Det er den gruppe, der har opgivet at følge med. Denne gruppe vil være kendetegnet ved en stor mistillid og modvilje mod nye tendenser, fordi de regner med at disse tendenser ikke vil være til gavn for dem selv. Laggard gruppen er typisk den gruppe, der er svære at nå med kampagner og informationsmateriale, fordi de simpelthen ikke tager det for gode varer og ikke stoler på myndighederne i særlig høj grad.

Laggard ligner dog innovatør segmentet ved at de også er mere risikovillige. Men hvor innovatørerne typisk er kritiske overfor systemet, fordi de mener at vide bedre, så er laggards groft sagt kritiske overfor systemet, fordi de føler sig udelukket.

sis, fordi de går på tværs af sociale skel i målgruppen eller fordi de unge, som står i spidsen, ikke har position eller evne til at mobilisere andre unge.

Derfor arbejder vi ofte med en model, Diffusion of Innovations (se faktaboks), der er egnet til at beskrive de forskellige segmenter af unge og som hjælper os med at sætte de rigtige former for motivation op for de forskellige segmenter.

INNOVATØRER	MAJORITY	LAGGARDS
De engagerede (vil gerne engageres)	De stærke / de uafhængige	De oversete
Jo mere visionært, jo bedre	Emnet skal være cool og noget mine venner synes om	Vil som udgangspunkt ikke være med - tror ikke jeg har noget at bidrage med
Ser på potentialet, ikke på effekten her og nu	Vil have en umiddelbar personlig effekt nu og her	Tror ikke på, at de kan og har noget at give
Personlig udvikling er vigtigere end løn	Personlig status er vigtigt - et lønnet job er tegn på respekt	Har mistro til systemet, bange for at blive snydt.
Vil gerne arbejde med emner, som tilsyneladende er "ikke trendy"		Målet er at lykkes - i livet
		Tillid bygges over lang tid, men er til gengæld også meget vedholdende

HVAD BETYDER DET KONKRET?

Vi oplever ofte, at særligt offentlige aktører har et ønske om åbenhed og om at være tilgængelige for alle unge. Det er en vision som vi respekterer og deler. Men det er i mange tilfælde en umulig vision, fordi man ved ikke at målrette sine tilbud og aktiviteter risikerer at ramme forbi alle.

Det kan lyde hårdt at dele unge op i segmenter på denne måde, men det er vores erfaring, at det i sidste ende er gavnligt.

Hvis en gruppe unge har den idé, at de vil skabe en begivenhed for unge i byen, så er det afgørende at se på, om disse unge faktisk repræsenterer de toneangivende stemmer i majority segmentet. Det er dem, der har evnen til at få unge med til den type af arrangementer, og alle taber ved at afholde et arrangement, der ikke bliver en succes.

PERSONLIG ERFARING

Jeg havde tilbage i min ansættelse i Hørsholm Kommune ansvaret for at lede ungerådet. Det havde stor politisk bevågenhed, og politikerne ønskede at skabe en fast struktur for ungerådet.

Første år bestod ungerådet af en gruppe unge med innovator karakteristika. De var optaget af potentialerne ved ungerådet på sigt, havde store visioner og ønskede at blande sig i en række forskellige politikområder. Samtidig ønskede de at køre så meget som muligt selv, fordi de gerne ville have kontrollen - jeg skulle som kommunal medarbejder holde mig på afstand.

Andet år kom en gruppe unge ind i ungerådet, der i højere grad selv søgte et socialt fællesskab. De havde laggard egenskaber, og deres primære behov var at skabe et sjovt fællesskab for sig selv. Denne gruppe ville gerne arrangere ungdomsfester, hvilket de lykkedes med, men med rigtig stor støtte fra kommunale medarbejdere.

Det at der er udsving fra år til år er et vilkår i arbejdet med unge. Det er vigtigt at bevare denne fleksibilitet for dem der arbejder med co-creation i praksis ved ikke at skabe langsigtede drift strukturer som gør det svært at ændre retning og følge med virkeligheden - fire år er en valgperiode for en voksen politiker, men adskillige evigheder for en ung ildsjæl.

TENDENS

MATRIX

1 AKTIVISME - KLIMA + KØN

TENDENS

Efter et årti med en målrettet og poleret ungdomsgeneration, så er der nu helt nye strømninger på vej blandt unge. Indtil for ganske nyligt oplevede vi, at fremtidsdrømmen for en almindelig pige eller dreng i 9. klasse var forbundet med enten at blive iværksætter, influencer eller advokat, og vi oplevede en enorm optimisme forbundet med fremtiden.

Men nye strømninger er på vej. De kommer sammen med den nye generation, som hedder Generation ALPHA. Generation ALPHA er generationen af helt unge, dem der er født mellem 2004 og 2014. De ældste går lige nu i 9. klasse, og er derfor travlt optagede af, hvilken retning de skal vælge for deres fremtid.

For innovatørerne blandt disse unge er fremtidsdrømmen ikke at opfinde den næste geniale app og i øvrigt blande sig så meget uden om de tunge politiske spørgsmål som muligt. Nej, de drømmer om at ændre den måde vi alle sammen lever på - for at redde planeten og for at sikre et fair samfund med plads til at alle kan være den de ønsker at være.

Og hvor vi i forhold til de forrige generationer havde svoret, at unge aldrig mere ville demonstrere på gaden med bannere og slagord, så er det præcis hvad disse unge gør - de demonstrerer og forener sig for at skabe forandring. Det er svært ikke at se en parallel til 60'ernes hippier, og det er måske også en del af inspirationskilden, men der er også helt konkrete grunde til, at denne bevægelse sker netop nu.

En række historiske begivenheder har haft afgørende betydning for "de nye hippier". Her vil vi særligt nævne Donald Trump, som har givet nutidens generation af internationale unge noget at kæmpe imod, #metoo bølgen, som har givet særligt pigerne blod på tanden og troen på, at de kan frigøre sig for deres køn og fra krænkelser samt Greta Thunberg, som har givet mange unge troen på, at hvis man samler sig i flok, så kan man gøre en forskel - også selv om man er ung.

I dansk sammenhæng, har de københavnske Fridays for Future demonstrationer været et centralt punkt for både Marie og Ækabgiss, som vi har interviewet. Det er deres generations "Woodstock" - en dannende begivenhed, der spiller en væsentlig rolle for, hvordan de efterfølgende forholder sig til den rolle som børn og unge kan og skal spille.

Faktaboks

Vi har i vores visuelle udtryk for Generation ALPHA bevidst ramt stilen i The Sex Pistols legendariske plade fra 1977, Never Mind The Bollox. Vi ser nemlig en del ligheder mellem generation ALPHA og det oprør, som Sex Pistols repræsenterer. Kampen for kvinders og sortes rettigheder er dog udvidet med kampen for intetkønnets eksistensberettigelse og kampen mod atomkraft er erstattet af kampen for at nedbringe verdens samlede Co2 - gerne i øvrigt MED atomkraft, hvis det står til de unge.

Klima er top of mind

I podcasten fortæller Marie, at det er klimademonstrationerne, som i den grad har givet hende troen på, at hun kan gøre en forskel i sin kommune. Hun siger samtidig, at klimadagsordenen er "top of mind" hos hende. Det er Marie ikke alene om. Det er nemlig de unge, der rykker sig mest, når det handler om klimabevidsthed.

I Fremtidsfabrik har vi beskæftiget os med fænomenet "Klima" i halvandet år. Sidste år holdt vi således workshops med 38 progressive unge i alderen 14-16 år. Her bad vi blandt andet de unge om at tegne København om 25 år. I de unges tegninger så vi et tydeligt mønster: Samtlige unge har en oplevelse af, at vi lige nu står ved en skillevej, og at det kan gå to veje - enten vil verden snart gå under, eller også vil den blive reddet på målstregen - primært fordi menneskeheden tager sig sammen og stopper med at spise kød og flyve.

Halvdelen af de unge er yderst dystopiske og tror ikke på, at verden eksisterer om 50 år - den anden halvdel af de unge betegner også sig selv som nervøse for klimaets fremtid, men tror dog på, at verden stadig eksisterer om 50 år.

Da de unge således diskuterede fremtiden sagde en af dem, at hun var meget uenig med sin tvillingebror, som er "kødspiser", og som siger, han er ligeglad med klimaet, og at han vil købe en Ferrari, når han bliver gammel nok til det. Det syntes hun var en urealistisk drøm, fordi han skulle jo lige tjene penge til den først og blive gammel nok til at få kørekort, og der ville mindst gå 10 år - "og der eksisterer verden jo formentligt ikke engang længere," sagde hun.

Den gruppe af unge, der er mest engagerede er innovatørerne. Som sagt er det dem, hvor visionen tæller højere end de umiddelbare resultater her og nu. Vi hører også mange unge, der tager med til Fridays for Future demonstrationerne fordi det er en fridag og en anledning til at drikke øl med vennerne. For ganske få år siden ville denne gruppe klart repræsentere majority segmentet, men balancen har flyttet sig - i dag er engagement i klima ikke kun innovatørernes dagsorden, og derfor ser vi også en større udbredelse til majority segmentet

Faktaboks

I løbet af de seneste fire år er andelen af unge mellem 16 og 29 år, som for alvor har fået øjnene op for klimaforandringernes konsekvenser, steget markant. Gennem en årrække har tænketanken Concito taget temperaturen på danskernes forhold til klimaet.

Siden 2016 har Concito blandt andet spurgt: 'Hvor alvorligt et problem er de globale klimaforandringer efter din mening?' I 2016 svarede 55 procent af de 16-29-årige, at problemet er "meget alvorligt" - i 2018 er tallet steget til 71 procent. Danskerne er også løbende blevet spurgt, hvor enig eller uenig de er i, at 'den grønne omstilling må koste penge og kraftanstrengelser på kort sigt, hvis indsatsen giver samfundsmæssig gevinst på lang sigt'. I 2015 var 43 procent af de yngre "helt enige" i udsagnet, mens tallet i 2018 er steget til 70 procent. Og mens 30 procent af de 16-29-årige i 2015 var "helt enige" i udsagnet 'Politikerne bør indføre tiltag, der kan reducere klimapåvirkningerne fra vores madforbrug for eksempel i form af afgifter, mærkning eller oplysningskampagner', er tallet i 2018 vokset til 60 procent.

Mange af de unge giver også udtryk for, at deres aktivisme fortsætter hjemme i familierne. De fortæller historier om, at de må overtale deres forældre til at tage til klimademonstrationer, og at de i det hele taget diskuterer klima heftigt med deres forældre ved middagsbordet. Mange af dem har eksempelvis formået at indføre kødfrie dage derhjemme, og en enkelt af dem har overtalte familien til, at de ikke skal flyve men derimod tage toget på ferie. Det er tydeligt, at det der tæller er handling - det er ikke nok bare at have de rigtige holdninger.

Klimaproblemet er MIT problem

Samtlige af de 38 unge som vi talte med for et år siden gav udtryk for, at det var deres personlige ansvar at redde klimaet - de var utvivlsomt af den opfattelse, at de personligt kan gøre en lige så stor forskel som politikerne kan - og det forsøgte de så at gøre i deres hverdag ved diverse forskellige tiltag, som alle var et af følgende:

- * Vegetar/veganere/ kødfrie dage
- * Bæredygtigt tøj/ bæredygtigt forbrug (genbrug)
- * Sortere affald
- * Undlade at flyve lige så meget som før
- * Kommunikere klimapolitik på de sociale medier
- * Klimademonstrationer

Dette mønster har også gentaget sig for de unge vi har talt med i Lyngby-Taarbæk Kommune. Blandt de unge, der er engagerede i klima og politik i det hele taget, så er der en stor tendens til at tage udgangspunkt i den konkrete hverdag og stille spørgsmålet: Hvad kan jeg selv gøre?

Både for Marie og Ækabgis gælder det, at de har formået at engagere sig på en måde, så de har et fællesskab omkring sig, hvor de kan udleve deres interesser. Ækabgis har engageret sig i Børnemagt bevægelsen, og Marie er blevet medlem af fælleselevråd, og er i gang med at tage initiativ til en lokal demonstration foran rådhuset. Vi var dog i forbindelse med rekruttering til projektet i kontakt med flere unge, der egentlig deler disse interesser, men som ikke har formået at skabe et fællesskab omkring dette. For dem er deres aktivisme primært gennem online kanaler, men de drømmer om at finde et fysisk fællesskab, der kan fungere for dem.

Det står meget klart, at vi har repræsentanter fra en generation, som lever i den klare opfattelse, at de skal redde klimaet ved at stoppe med at spise kød og flyve. Dette er noget af et ansvar, og set i dette lys er det måske ikke så underligt, at mange af de unge (cirka en femtedel) havde oplevet at have eller havde "klimaangst" - hvilket de beskrev som en tilstand, hvor man har ondt i maven eller hovedet og hvor man om natten ligger og spekulerer på, om jorden vil gå under.

Kønsopdeling, nej tak!

Mens klimadebatten for de unge er drevet af en vis portion fremtidsfrygt, så bliver et andet centralt punkt, nemlig kønsdebatten, drevet af præcis det modsatte: De unge ser ophævelsen af køn som det ultimative udtryk for muligheder og fremgang. Det anses som cool at bryde med generelle kønsnormer i samfundet. Det er fx. cool at gå i drengetøj, hvis man er pige. Eller at turde sige at man er bøsse, hvis man er dreng.

De unge opponerer kraftigt mod skolesystemet, som alt for ofte inddeler dem i drenge og piger. Eksempelvis nævner mange af de unge vi har talt med gym-

nastiktimerne, hvor det ofte er pigerne, som skal lave de bløde ting, såsom yoga, mens drengene skal prøve kræfter med mere fysiske discipliner. Mange vil ikke tage stilling til, hvilken fremtidig partner de skal have, fordi de ikke gider sætte sig selv i bås ift. køn og seksualitet. De nævner heller ikke præferencer ift. udseende, men har specifikke præferencer til personlighed. Fx. skal personen være intelligent, open minded, sympatisk, etc. Dette afspejles også i deres syn på begreber som maskulin og feminin. De mener, at disse begreber har deres berettigelse, men at de ikke bør knyttes til bestemte køn - altså at både drenge og piger kan betegnes som maskuline såvel som feminine.

For de unge selv, der handler det ganske enkelt om at vise hensyn. Ækabgis forklarer eksempelvis, hvordan de i hendes Børnemagt gruppe indleder hvert møde med en pronomen-runde, hvor alle har mulighed for at tilkendegive, hvordan de gerne vil tiltales.

Et af de områder, hvor vi ser denne tendens udfolde sig er i antallet af unge, der ønsker at skifte køn. Vi har set en stigning i antal kønsskifter på 200 pct. hos Rigshospitalet siden 2004. Det er en tendens, der udvikler sig netop nu, men det er tydeligt at bevidstheden om at køn er noget man kan vælge vinder udbredelse.

PODCASTS

Marie
Ækabgis

ANBEFALINGER

Vores anbefaling er først og fremmest, at I skal kende til denne udvikling og være klar over, at I kan forvente en ny generation af unge med et stærkere ideologisk og politisk engagement end I har været vant til. Det er stadig primært drevet af innovatør segmentet, men vi har set en hastig udbredelse til Majority segmentet.

Faktaboks

En ny bølge af feminisme ruller ind over Danmark i disse år - ført an af progressive unge. Det er en relativ ny tendens, så derfor figurerer den endnu ikke i tunge forskningsrapporter. I Fremtidsfabrik har vi beskæftiget os med fænomenet "Ny feminisme" i halvandet år. Sidste år holdt vi således workshops med 38 progressive unge i alderen 14-16 år. Her bad vi blandt andet de unge om at tegne sig selv - nu og i fremtiden. Når de unge skal tegne sig selv i fremtiden, så tegner de typisk sig selv som "intetkøn", hvilket er et tydeligt udtryk for, at de ønsker at gøre op med stereotype kønsopfattelser, som de mener er med til at skabe unødvendige forskelle og begrænse muligheder. Hermed illustrerer de en opfattelse af, at køn historisk set har været med til at skabe ulighed i samfundet.

Der er generelt en forestilling om køn og seksualitet i fremtiden, som noget flydende, og noget betydningsløst. Tøj, hår og andre identitetsmarkører bliver unisex. Drengene kan godt gå med kjoler hvis de har lyst, og der er en begyndende accept af, at det har nogen selvfølgelig lyst til.

For Marie såvel som for Ækabgjs er det afgørende, at de politiske engagement både bliver effektfuldt, men at det samtidig bliver ved med at være sjovt og socialt. Fællesskabet skal ikke kun være godt for planeten, det skal også være et godt fællesskab, hvor man tager sig af hinanden og viser overskud over for dem, der er i fællesskabet.

Dette er, som vi ser det, en vigtig pointe når vi taler bæredygtig co-creation. De aktivistiske unge er måske nok i opposition til systemet og ønsker at give jer politikere kamp til stregen - men de er også klar til at tage et ansvar for at skabe rummelige og inkluderende fællesskaber til gavn for alle unge - ikke kun de dygtigste og mest initiativrige.

Repair Cafe

Vores anbefaling vil være, at I ser de unges voksende engagement som en stor mulighed. Omvendt mener vi også det er vigtigt at skabe rammer om dette engagement, der ikke kvæler det eller presser det ind i en bestemt form. Derfor synes vi, at Repair Café kunne være en interessant retning at undersøge.

Repair Café er et fællesskab, der har som formål at bekæmpe overforbrug og brug-og-smid-væk kultur ved at mødes og reparere ting i stedet for at købe nyt. Tendensen er særligt udbredt inden for mode, hvor det er trendy at gå i genbrugstøj og i det hele taget vise, at man ikke bare tænker i forbrug.

Repair Café er en idé, der både indeholder hverdags-aktivisme, hvor målet er at ændre på de små rutiner i hverdagen, men som også knytter an til de store politiske tanker om klima og kønsroller. Repair Cafe skaber præcis forbindelsen mellem det helt personlige og det store politiske niveau.

Som sagt oplever vi, at de primære drivkræfter i denne type bevægelser stadig er unge fra innovatørsegmentet. Men vi oplever, at der samtidig er en stor interesse for at skabe et inkluderende og rummeligt fællesskab. Det rummer muligheden for, at mindre ressourcestærke unge kan være en del af fællesskabet og det sociale miljø omkring dette.

Af den grund mener vi, at Repair Café er et eksempel på bæredygtig co-creation. Det er bæredygtigt fordi det både udgør et kreativt fællesskab for en gruppe ildsjæle fra Lyngby-Taarbæk Kommune, som lige nu har svært ved at finde hinanden og organisere sig.

Samtidig vil Repair Café også være et tilbud om fællesskab for en gruppe unge, der snarere tilhører Laggard segmentet - et fællesskab som er mere åbent og inkluderende end privatfest-kulturen, der ellers typisk præger det sociale miljø - og et tilbud, der netop ikke er kommunalt, men drevet af unge for unge.

2 DIGITALE FÆLLESSKABER

TENDENS

Nutidens generation af unge er vokset op som digitale indfødte forstået på den måde, at de digitale medier altid har været der i deres liv. Men det behøver ikke at betyde, at de er digitalt kompetente. De fleste får en smartphone, når de er 10 år, og selv om antallet af unge, som har en profil på Facebook er nedadgående, så er nye platforme i markant vækst blandt børn og unge: Instagram, Snapchat, YouTube, Tik Tok og Discord for bare at nævne nogle af de mest populære.

Ifølge tal fra DR Medieforskning bruger unge mellem 15-25 år dagligt 4 timer på nettet – men når vi går ud i en gennemsnitlig 8. klasse og beder eleverne om at vise os deres skærmtid, så er de gennemsnitligt online i 5-6 timer dagligt – alene på deres smartphone vel at mærke! Når vi spørger unge, hvor meget tid de bruger online, kigger de på os, som om vi er fra Mars: "Sikke dog et voksen-spørgsmål," siger de, mens de gang på gang fortæller os, at de slet ikke sonderer mellem "et liv på nettet" og "et liv udenfor nettet." Det er to sider af deres liv, som totalt fletter sig ind i hinanden, og som det ikke giver mening at adskille. Luna giver eksempelvis udtryk for dette i podcasten om hende.

Mange unge har en konstruktiv måde at tilgå internettet og de muligheder, det rummer i forhold til at styrke viden og sociale relationer, og vi oplever også at unge generelt selv vurderer graden af digital dannelse til at være høj. Men der er også mange unge, som oplever internettets skyggesider. Det er særligt vigtigt at være opmærksom på, fordi disse skyggesider netop typisk viser sig i digitale universer, der er usynlige for alle der ikke færdes hjemmevant på disse platforme og medier.

29 pct. af unge har, ifølge Børns Vilkår (2019) oplevet at få delt et intimt billede eller en video på nettet uden deres samtykke - ofte med alvorlige psykiske problemer til følge. Organisationer som Børns Vilkår og Red Barnet vurderer, at det kan være lige så skadeligt at få delt et intimt billede som det kan være at blive udsat for et fysisk overgreb for den unge.

Mens andelen af unge, som bliver mobbet fysisk, ifølge Skolebørnsundersøgelsen 2018 er faldet fra 11 pct. til 5 pct., så er antallet af unge, som oplever digital mobning desværre temmelig højt. 15 pct. af unge har ifølge tal fra Børnerådet (2018) oplevet at blive mobbet digitalt. Digital mobning foregår på de social media platforme, som de unge bruger - eksempelvis Snapchat og Instagram samt for gamere, typisk på Discord eller i forskellige spil. Digital mobning kan være værre end fysisk mobning. Et barn, der bliver mobbet på nettet, har aldrig fri. Mobningen er ikke kun begrænset til skolegården, men foregår døgnet rundt. Det er lettere at mobbe, når man ikke står ansigt til ansigt, og afsenderen kan være anonym. Sproget kan virke meget hårdere, når kropssproget mangler, og det er nemt at misforstå hinanden. Beskeder og billeder kan blive delt og set af rigtig mange, og konflikterne eskalerer hurtigere på nettet. Derfor har børnene ofte brug for hjælp til at løse dem.

Omvendt ser vi også store positive effekter af den digitale kommunikation. Unge har fået langt bedre muligheder for at organisere sig og være sociale på nye og mere fleksible måder end tidligere.

Det som dog i høj grad gør sig gældende er, at unge i vid udstrækning har måttet lære sig selv digitale færdigheder. Det har typisk ikke været et felt, hvor

lærere, SSP, vejledere eller forældre har været ret opdaterede på den nyeste udvikling, og derfor har unge været tvunget til at lave egne spilleregler og normer for digital adfærd.

Der er behov for et øget kompetenceniveau på dette felt for at kunne forstå den virkelighed, som unge i dag agerer i. Når Luna eksempelvis fortæller om, hvordan hun og hendes venner anvender sociale medier til at arrangere fester ved Furesøen, så er det vigtigt at forstå disse medier og den kultur som findes her, hvis man som kommune vil forstå de unges adfærd - have en fornemmelse af, hvornår noget er almindelig ungdomsadfærd eller hvornår der er grund til bekymring.

Gaming

En stor del af unges digitale liv udgøres af computerspil. Vi ved, at næsten alle unge spiller computerspil i varierende grad. Hvor spil for nogle unge er tidsforbriv på mobilen, så er det for andre en avanceret fritidsinteresse, der involverer strategi, samarbejde og disciplin.

Det er dokumenteret, blandt andet i Skolebørnsundersøgelsen 2018, at der er sundhedsudfordringer forbundet med de unge, der har et rigtig højt skærmforbrug - herunder unge, som spiller meget computerspil.

Samtidig viser undersøgelser fra Børns Vilkår, at måden man spiller på har stor betydning for trivsel. En undersøgelse viser, at børn der spiller socialt sammen med venner som de kender i forvejen faktisk oplever en større trivsel end unge, der ikke spiller computerspil. Dette kædes sammen med, at denne type spil ofte involverer stærke fællesskaber blandt unge - og mange timers samtaler om løst og fast - typisk via apps som Discord.

Omvendt ses en dårligere trivsel blandt børn, der spiller computerspil alene eller som spiller sammen med tilfældige mennesker online som de ikke kender.

Der er altså et kæmpe potentiale i at skabe rammer for en god gamingkultur, og vi ved, at dette i høj grad handler om at skabe sammenhæng mellem unges fysiske fællesskaber (eksempelvis i skolen) og så de digitale fællesskaber omkring gaming.

Malthe, som vi har lavet en podcast med, er et eksempel på en ung gamer, der gør sig stor umage med at skabe en sund kultur omkring gaming for sig selv og sin vennegruppe. Han udtrykker en række muligheder for at understøtte denne kultur.

Vi mener at der er god grund til at se på den succesfulde foreningsstruktur som findes omkring idrætslivet, og se på om nogle af de samme strukturer kan bygges op omkring gaming. Der er brug for forældre på sidelinjen, der er brug for trænere og der er brug for fysiske rammer for det gode fællesskab.

Lyt til unges egne bud på digital dannelse

Interviewet med Malthe viser en ung, som har gjort sig mange og detaljerede overvejelser om, hvad digital dannelse er og hvilken relation han ønsker til teknologi. Dette er et billede som vi genkender - unge gør sig mange overvejelser om deres teknologibrug.

Vi mener, det er oplagt at inddrage disse overvejelser i udviklingen af digital dannelse og fremadrettede indsatser for gode digitale fællesskaber.

Vi har blandt andet arbejdet med dette i projektet Gråzoner, hvor vi inddrog

skole- og gymnasieklasser i at dokumentere og finde løsninger på de digitale gråzoner som de selv var stødt på - deling af billeder eksempelvis. Vi kunne se, at unge i høj grad var motiverede af at blive inddraget på denne måde, og at der kom rigtig gode løsningsforslag ud af det.

PODCASTS

Luna
Malthe

ANBEFALINGER

Vi ønsker at komme med to anbefalinger i relation til temaet Digitale Fællesskaber.

Foreningsmiljø for gaming

Foreningsstrukturen i de danske idrætsklubber har vist sig særdeles bæredygtig. Den rummer et stort element af frivillighed, og så rummer den en balance mellem kompetente trænere og fagfolk og på den anden side et stort forældreengagement.

Malthe sammenligner selv sit computerspil med at spille basketball, og vi er enige i denne sammenligning. På længere sigt vil det være en god investering at grundlægge et foreningsmiljø omkring gaming til trods for, at denne organisering kan virke besværlig på kort sigt.

Vi ser i forvejen et stort frivilligt engagement i Lyngby-Taarbæk Kommune, eksempelvis omkring at drive en af landets største afdelinger af Coding Pirates, hvor unge mødes for at eksperimentere med teknologi. Vi har også været i dialog med Lyngby Boldklub, der er meget ambitiøse ift. FIFA som e-sport.

Vi mener det er oplagt at tænke i synergi mellem disse aktiviteter og gaming miljøet, sådan at der kan opbygges et inspirerende miljø, som viser unge de forskellige kreative muligheder, der findes med teknologi.

Digital Dannelse - set med unges øjne

Lyngby-Taarbæk Kommune er et digitalt kraftcenter med store teknologivirksomheder såvel som DTU og flere andre stærke teknologiuddannelser. Vi synes det vil være progressivt, hvis unges perspektiver på teknologi og digital dannelse ligeledes bringes i spil.

Dette kunne oplagt gøres i et samarbejde mellem forvaltning, virksomheder og skoler, hvor eleverne selv er med til at definere, hvad de ser som god digital dannelse. Et sådant samarbejde vil både resultere i god læring for eleverne samt en styrket forståelse af, hvad der er god digital kultur.

3 PRÆSTATIONSKULTUR / ENSRETNING

TENDENS

Nutidens generation af unge er vokset op i et samfund med et markant fokus på præstationer: En stigende antal af tests og vurderinger i folkeskolen, fremdriftsreformer, som skal få de unge hurtigere gennem skolesystemet og et online liv, hvor unge hele tiden spejler sig i vennernes "perfekte" liv har tilsammen sat et tydeligt præg på den generation, der er på vej.

Ungdomsforskere er enige om, at unge i dag er vokset op i en præstationskultur. I Fremtidsfabrik plejer vi at sammenligne unge med træet i en industri-skov. Træet er utrolig højt på grund af al den næring, det har fået - og fordi det kæmper mod de andre træer om at få adgang til solens stråler. Træet er samtidig tyndt - der er ikke mange grene til at stå imod med, når det blæser voldsomt. Man kan sige træet har mangel på resiliens. Analogien er ikke til at tage fejl af: Nutidens unge er målrettede men har samtidig også mangel på modstandskraft eller resiliens.

Én rigtig og mange forkerte veje

Et af de mønstre vi møder blandt unge, særligt i områder nord for København er forestillingen om, at der næsten kun er én mulig uddannelsesvej. Det er gymnasiet og derefter videregående uddannelse. Flere unge beskriver det sådan, at der er et a-hold og et b-hold. Hvis du vil være med på a-holdet, så er du nødt til at holde tempoet og hele tiden følge med. Eller som Monica formulerer det i et podcasten: "Hvis du har mulighed for at vælge noget fra øverste hylde, hvorfor skulle du så vælge noget fra den nederste?"

I vores samtale med unge om dette er der egentlig enighed om, at hvis man eksempelvis ønsker en håndværksuddannelse og argumenterer for det, så støttes man faktisk af studievejlederne. Opdelingen i a-hold og b-hold er mere noget som står mellem linjerne. Og så handler det om at mange oplever, at de reelt ikke har overvejet andet end at gøre som alle de andre.

Mathias, der selv er under uddannelse som elektriker undrer sig over dette i vores podcast med ham: "Altså jeg kan jo se på nogle af dem, at de simpelthen ikke ved hvad de vil, og de passer ikke ind på gymnasiet. De gør det kun for festerne og fordi de tror det er måden at få succes og tjene penge på."

Mathias oplever dog også fordommene mod et "anderledes" studievalg i sin dagligdag. Når han møder nye mennesker, f.eks. til en privatfest, så oplever han at folk taber kæben og virker uforstående når han fortæller om sit karrierevalg. "Så starter man hernede i prestige, og så kan man så kæmpe sig op til at være på samme niveau som dem."

Der er et tydeligt behov, både for unge der overvejer en anden vej end gymnasiet samt for unge der ikke gør, for at få en mere nuanceret forståelse af nogle af de andre uddannelses- og karrieremuligheder, der findes.

Ambitiøse unge - på autopilot

I forbindelse med rekruttering til podcasten har vi været i dialog med rigtig mange unge fra Lyngby-Taarbæk Kommune. Langt de fleste giver udtryk for, at

de er ambitiøse og at de kan lide at være ambitiøse. De unge værdsætter når der er gode muligheder for deres udfoldelse i skole- og studiemiljøet, og de kan lide at klare sig godt og skabe resultater. Præstation må ikke reduceres til et problem - det vil slet ikke være i tråd med den virkelighed, vi møder.

Men vi møder eksempler på, at unge er meget opmærksomme på, om andre står i vejen for deres præstation. "Er der nu nogen i klassen, der stiller for mange spørgsmål, og går det ud over min mulighed for at få 12?". I sådanne tilfælde er der grund til at overveje, om orienteringen mod at præstere har taget overhånd. Eksemplet er i øvrigt hentet fra en ung skoleelev, der egentlig skulle have været en del af projektet. Da optagelsen af podcast episoden blev udskudt på grund af corona krisen endte han med at vælge projektet fra. Tålmodigheden var opbrugt, og han var med sine egne ord "videre".

Som nævnt har vi også gentagne gange oplevet en tendens til, at der nærmest kun er én rigtig vej - nemlig gymnasiet, universitetet osv. Der er grund til opmærksomhed på denne kultur, hvis det dækker over at præstationskultur ender som en slags monokultur, hvor rigtig mange træffer de samme valg fordi de er bange for at fejle eller vælge forkert.

PODCASTS

Mathias
Malthe
Monica

ANBEFALINGER

Virkeligheden for unge i dag er, at de må agere i, og kan se frem til fortsat at skulle agere i, en virkelighed med ekstremt mange muligheder. Det betyder at evnen til at vælge til og vælge fra er helt afgørende for unges evne til at lykkes med store såvel som små livsvalg.

Men resultatet af alle de mange valgmuligheder bliver ikke nødvendigvis mere variation. Det kan lige så godt blive det modsatte, fordi unge forsøger at "træffe det sikre valg" midt i alle de uoverskuelige muligheder.

Vi mener derfor en konkret anbefaling kan være at se uddannelsesvejledning i denne sammenhæng. Det at vælge uddannelse er ikke bare et spørgsmål om at vælge mellem en masse tilbud på hylderne, men det er i virkeligheden et spørgsmål om at lære sig selv at kende - sine styrker og svagheder, hvad der gør en selv glad og hvad der ikke gør.

En sådan selverkendelse og evne til at træffe til- og fravalg er ganske rigtigt en stor fordring til unge, men omvendt mener vi det er en nødvendig fordring. Når vi ser på de mest innovative unge for tiden, så er det netop evnen til at gøre sig fri fra forventningerne og frygten for at gå glip af noget, der kendetegner dem. Det er afgørende, at denne evne bliver kommunikeret ud til en bredere gruppe af unge - fordi det er vejen til at styrke de deres modstandskraft og deres evne til at håndtere alle de mange valg som livet byder på.

Vores anbefaling er derfor at flytte fokus i uddannelsesvejledningen, sådan at unges dannelse og selverkendelse bliver et centralt element - og uddannelsesvalget i stedet for at være det centrale omdrejningspunkt ses som ét valg blandt mange, der møder unge.

Vi har beskæftiget os med dette i et projekt for Engineer The Future, hvor sammenhængen var en helt anden, nemlig valg af videregående uddannelse efter endt ungdomsuddannelse, men hvor vores fokus i projektet er sammenligneligt med det vi anbefaler her.

Vi valgte i dette projekt at se bort fra studievalget som det centrale omdrejningspunkt, og tog i stedet udgangspunkt i en model fra positiv psykologi, PERMA modellen. Modellen handler om, hvornår vi som mennesker trives og måler dette på fem forskellige parametre.

Ved at arrangere samtaler mellem unge og forældre, hvor de gennemgik disse fem forskellige vinkler på trivsel kunne vi se, at unges afklaring om studievalg samtidig også var stigende. Vi kunne også se stigende tvivl hos nogle, men det blev en tvivl som det var ok at tale om - og der var nogle konkrete ord at sætte på denne tvivl.

Vi mener det samme vil gøre sig gældende for unge i udskolingen, at eleverne vil kunne opleve det lettere at tale om valg - usikkerhed såvel som sikkerhed ved at få nogle faglige redskaber til at tale om disse emner.

Faktaboks

[Samtalesaloner om studievalg](#)

Fremtidsfabrik har, i samarbejde med Engineer The Future, udviklet en guide til samtaler om uddannelsesvalg. Guiden er gratis at anvende, og kan findes på www.samtaleguide.dk. Guiden adskiller sig fra de fleste typer af karrierelæring ved at den fokuserer på den unges styrker med udgangspunkt i en model hentet fra positiv psykologi.

Vi har anvendt guiden som udgangspunkt for en række samtalesaloner om uddannelsesvalg, hvor unge der står i valget får mulighed for at føre en personlig samtale om uddannelse, fremtid og motivation.

Dette format giver et anderledes og personligt blik på, hvad der kendetegner et godt uddannelsesvalg - nemlig et personligt uddannelsesvalg med udgangspunkt i, hvad der gør mig glad.

4 LYNGBY SOM UNGDOMSBY + FESTKULTUR

TENDENS

Vi har undersøgt holdningen til Lyngby som ungdomsby - både som studieby og som omdrejningspunkt for fritidsliv og ikke mindst som rammen om en ungdomskultur, hvor fester spiller en vigtig rolle. I interviewet med Luna har vi undersøgt festkulturen blandt de helt unge 8. klasser, hvor man har de første erfaringer med alkohol og fester i det offentlige rum. I interviewet med Monica har vi undersøgt holdningen til Lyngby hos en studerende fra DTU, der ikke kommer fra Lyngby, men som har haft sin daglige gang i Lyngby (DTU) gennem et helt studieforløb. I interviewet med Jules har vi undersøgt festkulturen i et miljø, hvor stoffer er en del af kulturen.

Generelt er opfattelsen blandt de unge vi har talt med, at det sociale ungdomsliv i Lyngby-Taarbæk Kommune i høj grad er defineret ved rigtig mange privatfester. Det hænger sammen med, at bymidten er meget orienteret omkring shoppingmuligheder, men til gengæld opfattes Lyngby som "Totalt død efter kl. 20".

Det har medført en udbredt kultur for privatfester, og en stor del af festlivet som ung i Lyngby handler om at deltage i og blive inviteret med til disse privatfester.

Starten på en festkultur - behov for frihed

I interviewet med Luna får vi et indblik i starten på en sådan festkultur omkring 8. klasse. Det er tydeligt, at organiseringen af sådanne events og begivenheder bygger på ung til ung kommunikation via sociale medier. Det er helt afgørende, at festbegivenheder opleves som fristeder og ikke som klubarrangementer skabt af velmenende voksne.

Luna repræsenterer her en toneangivende stemme i majority segmentet. Hun er en del af en gruppe, der sætter standarden for festmiljøet. Der vil helt sikkert være andre unge, som gerne vil deltage i arrangementer med større voksenstyring - men vores vurdering er, at Luna sætter ord på holdningen blandt majority segmentet.

Luna giver i podcasten en række konkrete anbefalinger til, hvordan I som myndigheder kan være med på sidelinjen for at skabe tryghed, udbrede viden og rådgive - men uden at komme til at overtage og sætte et kommunalt aftryk på begivenhederne.

Tidligere alkoholdebut

De seneste ti år har unges alkoholforbrug været faldende, men de nyeste tal fra viser, at den ellers positive kurve er ved at vende. På den måde kan man sige, at Luna og hendes venner fra Lyngby ikke er alene om at have en tidlig alkoholdebut. Danske 15-årige er nemlig europamestre i druk. Det viser en ny rapport fra Verdenssundhedsorganisationen (2020) Rapporten har data fra 227.000 europæiske skoleelever i alderen 11, 13 og 15 år og viser, at det stadig er danske 15-årige, der hyppigst drikker alkohol og som oftest har prøvet at være fulde. For eksempel har 82 procent af de danske 15-årige prøvet at

drikke alkohol, mens det gælder 59 procent af deres europæiske jævnaldrende. Rapporten viser, at 65 procent af de danske 15-årige har drukket alkohol inden for den seneste måned, og 42 procent har prøvet at været fuld mindst har to gange. Det er næsten dobbelt så højt som gennemsnittet i Europa.

Vi har ikke foretaget en decideret undersøgelse af alkoholkulturen blandt unge i Lyngby-Taarbæk Kommune. Det vi kan se fra samtaler med Luna samt andre unge fra området er, at der er en alkoholkultur blandt unge begyndende fra ca. 7. Klasse, og at de unge selv genkender en tendens i retning af at drikke mere og tidligere.

Stoffer er hverdag

Jules og hans venner fra Lyngby er langt fra de eneste unge, som benytter sig af kokain og andre hårde stoffer, når de fester. Dobbelt så mange unge som for fem år siden tager kokain, og brugerne er yngre og kommer fra alle dele af samfundet. I en ny rapport (2020), udarbejdet af Center for Rusmiddelforskning, svarer godt tre procent unge, at de har taget kokain inden for den seneste måned. Rapporten omfatter besvarelser fra 3022 repræsentativt udvalgte unge i alderen 15-25. Tallet viser også en udvikling fra 2014, hvor det var 1,6 procent, der svarede det samme. Rapporten viser endvidere, at flere helt unge på folkeskolerne og unge på de længerevarende uddannelser er begyndt at tage stoffer. Tidligere var det i højere grad socialt udsatte unge på korte erhvervs- og ungdomsuddannelser, der havde et forbrug af stoffer, sådan er det ikke længere. Resten af de unge i samfundet indhenter dem. Samlet set har 11 procent af unge, svarende til 89.500, et forbrug af illegale stoffer – inklusive cannabis, som stadig er det mest udbredte stof. Her er der blot sket en stigning på 0,17 procent fra 2014 til 2019. Det nogenlunde stabile samlede tal dækker over, at færre bruger cannabis, mens flere tager hårdere stoffer – særligt kokain, da der heller ikke ses markante forandringer i forbruget af andre stoffer som amfetamin og ecstasy.

Forbruget af hårde stoffer er i høj grad udbredt på grund af tilgængeligheden af disse. Det gør sig også gældende i Lyngby-Taarbæk Kommune. Vi vurderer dog også, at en fornyet interesse for mental udvikling spiller ind. Der tales meget om udviklingspotentialer ved at tage svampe eller andre stoffer, nogle gange i såkaldt microdoser, hvor stofferne anvendes som en måde at bevare åbenhed og for at kunne udvikle et balanceret sind og i sidst ende præstere bedre. Der er med andre ord en sammenhæng mellem behovet for at præstere og indtagelsen af stoffer. Det kan naturligvis både være i en form, hvor stofferne er en hjælp til at præstere og i en form, hvor stofferne bliver en måde at glemme presset for at skulle præstere.

Lyngby som studieby

I podcasten med Monica valgte vi målrettet at undersøge holdningen til Lyngby hos en studerende på DTU, der ikke er bosiddende i kommunen. Monica beskriver Lyngby som en meget effektiv by, hvor "alt findes i et enkelt kryds". Omvendt beskriver hun også Lyngby som en by, der ikke rummer attraktive muligheder for socialisering for unge.

Det er i høj grad et åbent spørgsmål, om det i det hele taget er realistisk at tiltrække opmærksomhed fra studerende som Monica, der tydeligvis har en stærk præference mod København, hvor hun har sin vennekreds og bopæl. Set med hendes øjne er muligheden for transport en helt afgørende faktor ift. om Lyngby opleves som langt væk eller lige i nærheden.

Desuden er Monica bevidst om, at en bestemt type af studerende i høj grad kommer til at tegne studiemiljøet på DTU. Det er den lidt nørdede ingeniørstuderende eller måske udvekslingsstuderende. Dette er med til at gøre det sociale miljø på DTU såvel som muligheder for at bo på kollegier i Lyngby til en mindre attraktiv mulighed.

For lige netop Monica vil et stærkt københavneretværk sandsynligvis altid være en ulige konkurrent, men vi mener at der er god grund til at arbejde med studiekulturen og det image som findes omkring denne på DTU, hvis man ønsker at et bredere segment af unge skal finde det attraktivt at bosætte sig eller bruge deres fritid i Lyngby-Taarbæk Kommune.

På baggrund af øvrige interviews, blandt andet med Mathias, genkender vi billedet af et manglende ungdomsmiljø i byen. Unge selv er dog ikke sikre på, at det er realistisk at skabe dette miljø på grund af nærheden til København, men de vurderer, at det vil være attraktivt hvis det kunne lykkes.

PODCASTS

Luna
Jules
Monica

ANBEFALINGER

Festen du husker

“Festen du husker” - er et eksperiment - en fest uden alkohol, hvor beruselsen i stedet skabes gennem andre virkemidler - hermed bliver deltagere formidlere af en alternativ festkultur - en festkultur uden alkohol.

Alkohol og andre rusmidler bliver ofte den lette løsning. Den lette genvej til god stemning, til spænding, til at møde nye mennesker eller til at forelske sig. “Festen du husker” sætter fokus på, hvad unge egentlig drømmer om, når de fester? Hvilke oplevelser, følelser og stemninger hænger sammen med en rigtig god fest, og hvordan kan disse oplevelser skabes på en anden måde end ved at indtage alkohol.

“Festen du husker” udvikles som et co-creation forløb, hvor en gruppe unge med erfaring i at arrangere events i Lyngby involveres i en arrangørgruppe. Sammen med disse unge udvikles et design for “Festen du husker”, der gør dette til det sjoveste og mest cool event.

Faktaboks: Psykisk sårbarhed blandt børn og unge

I de senere år har flere undersøgelser påvist en markant stigning i antallet af børn og unge med psykiske problemer.

- * Tal fra Den Nationale Sundhedsprofil 2018 viser, at næsten hver fjerde unge kvinde mellem 16 og 24 år (23,8 pct.) har det mentalt dårligt, hvilket svarer til en stigning på 50 pct. siden 2010
- * En rapport fra Center for Skoleforskning (2019) konkluderer, at næsten hver fjerde barn i folkeskolen mistrives i en grad, så de har behov for særlig støtte
- * I 1995 modtog 800 børn og unge under 19 år behandling for "nervøse og stressrelaterede tilstande". I 2015 var tallet næsten tidoblet til 7.390, viser Landspatientregisteret, Sundhedsdatastyrelsen
- * Sammenholdt med voksne viser det sig, at hvor børnene i 1995 udgjorde ti procent af de mennesker, der blev diagnosticeret med nervøse og stressrelaterede tilstande, blev over 20 procent af diagnoserne i 2015 givet til børn
- * Ifølge forskningsrapporten "Børn og unges mentale helbred" oplever hver fjerde mellem ti og 24 år stress ugentligt, og en til otte procent oplever det dagligt

Faktaboks: Typiske årsager til skolevægtring

- * 49 procent har angst i en eller anden form, særligt:
 - * Socialangst, oftest i forbindelse med relationer til andre børn i skolen, herunder også mobning
 - * Separationsangst, det vil sige ubehag ved at være væk fra mor/far
 - * Præstationsangst, det vil sige en oplevelse af stort og ubehageligt pres i forbindelse med eksempelvis test og fremlæggelse.
- * 29 procent har socialkognitive vanskeligheder, eksempelvis ADHD, autismspektrumforstyrrelse eller lignende
- * 10 procent har stress, også kaldet tilpasningsreaktion
- * 4 procent er deprimerede

Link til rapport om skolevægtring

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/folke/pdf18/maj/180504-undersoegelse-om-hjemmeundervisning-fravaer.pdf>

Faktaboks: Hackschooling

Det at være hackschooler kan dække over flere ting. Man kan hacke sig til viden på nettet, og man kan hacke sig til erfaring ved eksempelvis at droppe studiejobbet i Fakta til fordel for at arbejde frivilligt i den organisation eller virksomhed, som kan pynte bedst muligt på CV'et. På denne måde er hackschooling en form for just in time læring. Nogle af de mest brugte kilder til viden er Google, Skillshare, Mirc, Github, Coursera, Khan og Reddit—men også TED talks og tutorials på YouTube er populære kilder til viden blandt unge hackschoolere.

Derudover benytter hackschoolerne sig af og til af formelle online kurser, udbudt af internationale universiteter såsom Stanford og Michigan University.

Mange hackschoolere opsøger desuden mentorer fra erhvervslivet, som de går i en form for mesterlære hos. Personlig branding er en tendens blandt hackschoolere, og derfor er det ikke ualmindeligt, at hackschoolerne er meget aktive som vloggere på YouTube, som instagrammere eller som bloggere.

5 UDENFOR SYSTEMET - SKOLEVÆGRING + PSYKISK SÅR- BARHED

TENDENS

Det generelle billede af ungdomslivet i Lyngby-Taarbæk Kommune er heldigvis, at hovedparten af unge oplever et godt ungdomsliv. Men der er tendenser, der peger i retning af, at der er et stigende mentalt pres på unge, og at dette resulterer i mistroivsel såvel som i at nogle unge simpelthen falder ud af systemet.

I relation til disse tilfælde har I som kommune dels en forebyggende rolle, men det er også jer, der udgør sikkerhedsnettet omkring de unge, der falder ud af de normale ungdomsmiljøer og måske har brug for hjælp til at finde nye veje frem.

Vi har i undersøgelsen valgt at inddrage tre unge stemmer, der giver hver deres perspektiv på netop dette. Ella giver i sin podcast et indblik i processen, hvor hun over en periode mistede kontakten til skolen og endte i skolevægring. Andrea er tilflytter til Lyngby-Taarbæk Kommune, og fortæller om mødet med systemet. Hun har en baggrund som misbruger, og har haft brug for hjælp til at etablere en ny vej frem. Sidst men ikke mindst har vi talt med Mads, der er hackschooler - han har også oplevet at falde ved siden af systemet, men han har til gengæld valgt selv at skabe sin egen uddannelse og karriere uden om det etablerede uddannelsessystem.

Men som sagt mener vi først og fremmest, at der er brug for opmærksomhed på unges trivsel på baggrund af, at der er stigende udfordringer på dette område. Der er med andre ord god grund til at være opmærksom på den gruppe af unge, der ikke lykkes i systemet, og som oplever psykiske såvel som rent praktiske forhindringer for at føle sig som en del af fællesskabet.

At falde ud af systemet

En af konsekvenserne ved et stigende antal unge med psykiske udfordringer er, at disse unge kan have svært ved at følge med i deres skolegang på grund af disse lidelser. Dette kan i værste fald føre til skolevægring, som vi ser det hos Ella.

Skolevægring er ikke en officiel diagnose, men en faglig samlebetegnelse for det forhold, at et barn over længere tid har markant fravær fra undervisningen i skolen. Betegnelsen gælder kun for børn i skolealderen, det vil sige fra cirka 5-18 år. En undersøgelse foretaget af Dansk Psykolog Forening i 2018 blandt cirka 500 PPR-psykologer (den faggruppe, man tidligere har kaldt skolepsykologer) viser, at årsagerne til skolevægring kan være forskellige.

Podcasten med Ella viser, at skolevægring i høj grad er en proces, der udvikler sig gradvist. Ella oplevede faktisk en klasse, der forsøgte at være forstående, men omvendt var det også svært at for både hende og hendes klasse og lærere at blive ved med at opretholde kontakten.

Der er tydeligvis brug for en koordineret faglig indsats på området, der kan være med til at sikre fokus over tid samt den rette faglige viden om, hvordan en elev som Ella bedst muligt kan opretholde forbindelsen til sin klasse. Det forekommer eksempelvis underligt at Ella netop bliver særligt inviteret til at komme i skolen på de dage, hvor der er mest kaotisk (set med udgangspunkt i hendes tilstand) - dette skyldes helt sikkert ikke manglende vilje, men manglende faglig indsigt.

Ella har også en oplevelse af, at systemet med tiden "vænnede sig til", at hun jo bare ikke var der. Det er endnu et opmærksomhedspunkt som er forståeligt nok, da det kan være svært at fastholde et så krævende fokus, men netop derfor forekommer det hensigtsmæssigt, at der etableres en koordineret indsats, der sikrer et kontinuert fokus og inddrager alle relevante aktører - herunder ikke mindst forældre samt andre vigtige netværk omkring Ella.

Et vendepunkt for Ella har faktisk været at opgive at følge den normale skolegang og i stedet finde hjælp på en skole, der er gearret til at håndtere unge med særlige udfordringer. Set med Ellas øjne kunne dette skifte med fordel være sket tidligere. Det vil altid være en konkret vurdering, men Ella viser, at tiden gør en stor forskel som ung - og den rette hjælp på det rette tidspunkt er vigtig, ikke mindst for at undgå at en angsttilstand fortsætter med at udvikle sig.

Det ligger uden for rækkevidden af denne undersøgelse at konkludere på, hvordan den konkrete håndtering af skolevægring i Lyngby-Taarbæk Kommune fungerer. Vi har blot et enkelt eksempel - og kan ikke udtale os om, hvorvidt dette eksempel er repræsentativt ligesom vi også kun har lyttet til Ella og ikke til andre parter.

Et personligt møde med "systemet"

Gennem podcasten med Andrea får vi et indblik i vigtigheden af, hvordan mødet med "systemet" opleves. I podcasten fortæller Andrea både om eksempler på at blive mødt med grundlæggende tillid og eksempler på at blive mødt med mistillid og afstandtagen som udgangspunkt.

En stor del af Andreas udfordringer havde at gøre med forhold i hendes familie, hvor det kommunale system ikke har været direkte involveret. Der er dog afgørende punkter i Andreas fortælling, hvor hun i en tidlig alder forsøger at gøre opmærksom på sin mistrivsel og behov for hjælp. Hun bliver mødt med forståelse (eksempelvis af en god lærer), men hun oplever desværre, at det i sidste ende ikke hjælper hende.

I det konkrete tilfælde bliver der givetvis handlet på Andreas henvendelse. Der bliver sikkert tilføjet notater til hendes sag, og der iværksættes et kontrolbesøg hos hendes mor. Problemet er bare, at modereren med lethed snyder kommunen ved at "spille skuespil" og være ædru på tidspunktet for kontrolbesøget - og hun lykkes med at tegne et billede af Andrea som en pige, der bare lyver og overdriver.

Det er meget muligt, at der internt i kommunen har været en anden opfattelse (eksempelvis at man godt kunne gennemskue moderens skuespil, men manglede hjemmel til at gribe ind). Det er dog ikke en viden som Andrea får del i - faktisk bliver hun slet ikke inddraget eller orienteret. Fra hendes perspektiv er kommunen derfor nogle der er nemme at narre - og som hun siger: "Når man har oplevet det som barn, så henvender man sig altså ikke en anden gang!"

Det er klart, at en fortælling som Andreas fordrer et lidt utraditionelt perspektiv på ungeinddragelse. Andreas behov er ikke at blive inddraget i, hvilke kulturelle

ungdomstilbud, der skal være i kommunen. Hendes behov for inddragelse handler om at føle sig hørt og orienteret i forhold til de sager, der vedrører hende selv. Hun har opfattet kommunen som en form for lotteri - en sort boks. Hun har ingen indsigt i, hvad der sker inde i den sorte boks - måske handler kommunen på en henvendelse, måske ikke - for Andrea har det virket helt tilfældigt og som noget, hun ikke var inkluderet i.

Vi ser faktisk et lignende mønster hos Ella, der også oplever at hun forsøgte at "vise sit problem" ved eksempelvis at gå fem gange gennem en dør og lignende. Hun håbede faktisk på, at "blive opdaget", og hun undrede sig over at ingen tilsyneladende lagde mærke til noget. Det er umuligt at konkludere på, hvordan Ella konkret har ageret - måske har hendes signaler været meget utydelige.

Det kræver stort mod at turde fortælle eksempelvis en lærer om problemer i familien. I disse situationer er det afgørende at børn oplever at der tydeligt bliver handlet på deres henvendelse, og at de kan stole på systemet. Hverken Andrea eller Ella opleves som hjælpsomt, når systemet blander sig uden om og ser den anden vej - tvært imod ønsker de at nogen vil hjælpe.

I en kommunal virkelighed er det et vilkår, at der må prioriteres, både når det gælder tid og ressourcer, det er et vilkår.

Men Andreas og Ella giver begge udtryk for et ønske om, at det vigtige for dem ikke blot er den korrekte afgørelse, men også at føle sig inddraget og involveret i processen hen imod denne afgørelse. Begge de to piger er på deres egen måde ressourcerstærke, og der er ikke noget de hellere vil end at stå helt på egne ben - men lige nu har de begge brug for hjælp til at komme derhen.

Andrea beskriver netop vejen hen til indgangen hos borgerservice som skamfuld - hun har lyst til at være som alle andre og kunne klare sig selv. Derfor er det også vigtigt for hende, at mødet med systemet ikke udbygger denne følelse, men i stedet er et møde med respekt og tillid som udgangspunkt.

Hackschooling - uden for systemet med vilje

Mads fortæller i sin podcast om selv at have truffet valget om en utraditionel uddannelse uden for det etablerede uddannelsessystem. Mads er dermed en del af tendensen "Hackschooling", hvor unge finder alternative måder at uddanne sig på.

Et spørgsmål, som vi ofte får stillet er: Hackschooling - er det ikke bare et smart betegnelse for det, man i gamle dage kaldte autodidakt? Er det ikke bare gammel vin på nye flasker? Og hvad er egentlig forskellen på at være iværksætter og på at være hackschooler? Der er unægteligt ligheder, men der er også signifikante forskelle. Autodidakt er en betegnelse, som ofte bruges om kunstnere og andre kreative, for hvilke der ikke umiddelbart findes en uddannelse, og en autodidakt oplever ikke sig selv som uddannet. Her adskiller hackschooling sig, fordi en hackschooler er én, som har fravalgt en formel uddannelse af forskellige begrundelser - men som netop er kendetegnet ved at uddanne sig selv - og som netop opfatter sig selv som særdeles veluddannet.

Derudover er det interessant set med Fremtidsfabriks briller, at hackschooling først og fremmest er en identitet - det er et prædikat, som den individuelle unge er uhyre stolt af at kunne behæfte sig selv med. En hackschooler-identitet er forbundet med at være unik, selfmade og på forkant med tidens ånd - og lige præcis dette tiltaler nutidens generation af unge, som generelt anser det som prestigefyldt ikke at være som de andre. Det handler om at være unik.

I podcasten med Mads vil I også kunne høre, at hans historie let kunne fortælles som en offerhistorie om et system, der ikke passer til ham. Rent faktisk fik Mads jo at vide fra sin lærer at: Du bliver aldrig til noget! Gennem sin identitet som hackschooler har Mads formået at vende dette til en positiv motivation og selv at tage ansvar for sin udvikling og uddannelse.

Hackschooling er altså med andre ord et redskab til at skabe en positiv selvfortælling og genvinde følelsen af kontrol og retning.

Hvem hackschooler?

Vi har i vores arbejde med at forstå, hvorfor unge vælger at blive hackschoolere set et relativt tydeligt mønster: De unge hackschoolere trives typisk ikke inden for uddannelsessystemets rammer, som set i deres øjne er udynamiske og ufleksible. Vi har således set et interessant sammenfald mellem de mest innovative og ressourcestærke unge og de mindst ressourcestærke unge, innovatørsegmentet og laggardsegmentet, som begge har været overrepræsenterede i vores analyser, hvorimod unge fra majoritysegmentet overvejende opfatter hackschooling som "sejt" og måske drømmer om selv at blive hackschoolers, men langt de fleste vælger alligevel ikke at tage skridtet.

PODCASTS

Mads
Andrea
Ella

ANBEFALINGER

En brik i systemet

For både Andrea og Ella, så har deres møde med det kommunale system budt på gode såvel som dårlige erfaringer. Men de er også fælles om en meget fragmenteret oplevelse, hvor de igen og igen starter forfra med at fortælle deres historie - til en ny sagsbehandler, en ny instans, en ny afdeling osv.

Midt i dette opfatter de det begge som deres eget ansvar at holde overblikket og at være i stand til at navigere gennem systemet. Dette manglende overblik og den manglende sammenhæng mellem forskellige dele af deres møde med systemet er helt tydeligt en udfordring for dem begge.

Selv om alle de forskellige instanser altså har ageret korrekt, så er der fra brugernes side en oplevelse af at blive smidt frem og tilbage mellem alle disse forskellige systemer, og denne position er i sig selv en udfordring.

I vores interviews med både Andrea og Ella mærkede vi tydeligt, at de begge nærmest er professionelle fortællere af deres egen sygdomshistorie - simpelt hen fordi det er en slags elevatortale som de er vant til at kunne fortælle hver gang de møder en ny repræsentant for systemet.

Andrea nævner selv mentorer som en løsning, der har været med til at hjælpe hende, fordi de netop gav sig tid til at se sagen fra hendes perspektiv og hjælpe med de ting, der stod i vejen for at hun kunne lykkes - om det så var tøjvask eller at lære at stå op om morgenen. Mentoren repræsenterede kontinuitet og personligt kendskab til Andrea.

Vores vurdering er derfor, at behovet for at man som ung oplever at det er "mig", der bliver sat i centrum og min situation det drejer sig om er meget væsentligt.

Det kunne eksempelvis ske gennem en mere smidlig og mere tydelig koordination mellem de forskellige dele af det offentlige system, sådan at man som borger ikke oplever at skulle starte forfra igen og igen.

Møde i øjenhøjde

Der er et gennemgående træk ved mange af vores samtaler med unge om mødet med det kommunale system. Samtalerne har ofte et personligt møde - eller manglen på dette - som omdrejningspunkt.

De unge som oplever et behov for hjælp fra systemet er typisk i en svag position, hvor de føler sig sat af. Med Diffusion of Innovations modellen kunne disse personer beskrives som laggards, hvor et kendetegn netop er mistillid til det etablerede system, manglende tro på at kunne bidrage samt at det kræver en vedholdende indsats over tid at vende denne mistillid.

Set med forvaltningens briller vil mødet med disse unge primært handle om at tage stilling til en konkret sag. Det kan være en afgørelse om en ydelse, en mulig sygemelding eller et specialskoletilbud. Set med de unges briller er det i høj grad opbygningen af et tillidsforhold til det etablerede system, der er på spil.

I en vis forstand kan man sige, at det netop er denne tillid til systemet, der fordres af systemet for at kunne indgå i et konstruktivt samspil. Det er bare ikke en tillid, der kan tages for givet hos disse unge - af mange forskellige årsager.

Vi mener derfor, at man med fordel kan anlægge dette perspektiv i mødet med denne type unge - at se møderne med systemet som et led i opbygningen af en tillidsrelation. I dette lys bliver inddragelse og transparens afgørende for at flytte fokus væk fra systemet som en uforståelig "black box" - en slags lotteri, hvor man forsøger at få mest muligt udbetalt og hen imod en tillidsrelation, hvor man tør fortælle om sine reelle behov i forventning om at blive hørt og få hjælp.

Hackschooling bevar initiativet

Det er et vilkår, at forholdsvis mange unge har svært ved at passe ind i det etablerede uddannelsessystem. Der stilles store krav, og de kan være svære at leve op til, hvis man samtidig har særlige udfordringer.

Hackschooling er en model for, hvordan det, at være helt eller delvis udenfor systemet godt kan kombineres med samtidig at være i bevægelse og at tage sin uddannelse seriøst.

I Ellas tilfælde kom valget til at stå mellem at følge med i den almindelige undervisning eller at sidde hjemme og løse hjemmeopgaver. Med et hackschooling mindset ville hun kunne beholde initiativet og følelsen af at være i gang med sin uddannelse.

Vi foreslår derfor, at der skabes et inspirationsunivers, hvor unge der ikke kan passe ind i systemet kan hente inspiration fra lokale forbilleder. Forbillederne

skal være mennesker, der har klaret sig videre på trods af, at de heller ikke har kunnet passe ind i systemet - mennesker som Mads - som de måske kan spejle sig i og derigennem få inspiration til at komme videre.

Inspirations-universet vil oplagt kunne suppleres med en mentorordning, hvor unge kan få mulighed for at række ud til disse forbilleder.